

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 4. zvezka.

Rimska svetišča. Cerkev sv. Antona Padovanskega	97.
Življenje in povelicanje svetih gorkumskih marternikov.	
V. pogl. Opazka majhine deklice. Leonardova nevstrašenost, ponižnost	101.
Jutranja molitev	105.
Blaženi Teofilj iz Korte	
VI. pogl. Čednosti, ketore je bl. Teofilj najbolj ljubil	108.
O zaničevanju posvetnih nečimernosti.	
XI. O nečimernosti posvetnega smeha	118.
XII. V čem naj se človek veseli	119.
Sveti Frančišek — podoba Jezusova. Premišljevanje	121.
Namen, dolžnosti in duhovne, dobrote bratovščine presv. Rešnjega Telesa	125.
Kratka redovna poročila.	
Tridnevica k časti zv. Teofilja iz Korte	126.
Več popolnih odpustkov na dan	126.
Tretji red v Ternovem	126.
Priporočilo v molitev	127.
Zahvala za velišano molitev	128.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.

1896.

Futurum exactum, aoristus gnomicus, alia.

„V izjasnenje in utorjenje“ — pod tem naslovom je odgovoril g. M. A. Lamurskij mej drugim tudi na moje opazke v predposlednjem zvezku in z veliko hvalo moram priznati, da se je ravnal čislani gospod jako vestno po pregovoru, ki ga je postavil na čelo svojemu novemu sestavku: „Naj pojeta oba zvonā, Da se resnica prav spozna.“ Povzel je namreč vanj skoraj cel moj spisek, da si morejo bralci, ki jim je za stvar, sami sodbo narediti o nji. „Primetbe v popolnjenje svoje razprave“ je dostavil pod čerto v opazke, mej katerimi imam dolžnost popolnoma navesti drugo, ki se tiče mojega napačnega pristavka: „(namreč dr. Lampetu)“ in je ta:

„Temu ni tako. Vrinola se je tu neljuba mi tiskarska popreška, na katero me je opozoril še le navzočni členek prečastnega g. pisatelja. Namesti: „v a m“, stoj tu, kakor zahteva to vsega stavka ustroj: „n a m“. Na tem mestu nisem ni prozračno imel v mislih prečastitega g. Fr. dr. Lampeta. Sploh spoštujem pa njega više, nego da bi mogel napisati o njem, da je prešla iz lasti njemu tujščina v kri in meso.“

S tem je popravljena tiskarska pogrška v knjižici g. Lamurskega in ob enem nje napačna razlaga, ki seveda ni hotela žaliti na nobeno stran.

Daljša in važnija je naslednja opazka, v kateri dokazuje g. L. s citati iz raznih slovnice in slovniških spisov, da se napravlja doveršni bodočnik „z doveršnikom bez pomožnika *bili* n. pr. dam, kupim, stopim, padem, dvignem, zakurim i. t. d.“

Jaz rad priterjujem, da se te oblike v resnici morejo rabiti za doveršni bodočnik in da se ne morejo, kaker prav uči g. L., za pravi sedanjik, — dasiravno se je bralo še ni tega davno: „Sveti oče obširno razpravlja o liberalcih, jih o b s o d i ker so njih nauki nasprotni pameti“ i. t. d.

Ali g. L. je sodil v svojih prejšnjih razpravah, da se doveršni bodočnik ne more in ne sme narejati z b o m in doveršnim deležnikom, kar pa se je vendar godilo v stari slovenščini in vsaj v starišem času v vseh ostalih slovanskih jezikih. Te resnice zdaj tudi g. Lamurskij ne tají, le nekako zmanjšuje, kaker se meni zdi, njeno važnost, ko piše, „da se nahaja to sem ter tja po raznih rokopisih in knjigah, ki so jih napisali razni možje v tem ali onem slovanskem plemeni v dneh, zdavna minolih.“

Tudi se g. Lamurskemu nekako čudno zdi, da sem imenoval zvezo kaker „b o p r i š e l“ (stsl. b a d e t ŭ p r i š l ŭ) *futurum exactum*. Zasluga ni moja; tako jo imenujeta Leskien (Handbuch der altbulgarischen (altkirchenslavischen) Sprache) in že pred njim Miklošič v raznih svojih knjigah. Dobrowsky imenuje to tudi „*futurum conditionale*“. V „*Institutiones linguae slavicae dialecti veteris*“ str. 392 piše namreč: „*Futurum conditionale quod Latinorum futuro Coniunctivi, Germano-*

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XV. tečaj.

V Gorici, 1896.

IV. zvezek.

Rimska svetišča.

P. C. L.

(Dalje.)

Cerkev sv. Antona Padovanskega.

Ako bi hotela zaporedoma obiskati le samo glavne cerkve rimske, bi šla od Svete Marije Velike naravnost k Sv. Janezu v Lateran. Ali cesta bi naju peljala mimo Sv. Antona Padovanskega in jeli da ne bi bilo lepo, ke bi šla kar tako mimo; saj je to naša cerkev in morebiti si tudi ti pred leti, ali pa še celo pred kratkim kaj daroval zanjo. Bog ti stokrat poverni in če moreš še kaj dati v ta dobri namen, jaz te prav lepo prosim. Da pa sam sprevidiš našo veliko potrebo, ti najprej ob kratkem povem zgodovino te cerkve in samostana, ki je zraven.

Pred nesrečnim letom 1870 so imeli frančiškani v Rimu svoj glavni samostan z imenitno cerkvijo Aračeli na nekdanjem kapitolinskem hribu, ki ga zdaj imenujejo Kampidoljo. Ta kraj je skoraj v sredi mesta in prav to in tudi imenitnost njegova v starem času je nemara pripomogla, da ga je izvolila sedanja laška vlada za spominik svojemu prvemu kralju Viktorju Emanuelju. Prav tisti del samostana, kjer je nekedaj prebival vesoljni poglavar frančiškanskega reda se svojim svetovalstvom, je vlada obsodila, da se ima vmekniti omenjenemu spominiku.

Previdnost božja je poskerbela, da je prejšnji verhovni poglavar našega reda, rajni p. Bernardin Portogruarski, nekako naprej slutil, kaj ima priti, ter še o pravem času začel zidati znani kolegij s cerkvijo sv. Antona ter tam pripravil stanovanje tudi sebi in svojim naslednikom ter svojemu in njih svetovavstvu. Denarja za zidanje blagi mož ni imel, pa imel je veliko zaupanje na previdnost božjo in na vsmiljeno serce katoliških kristijanov, zlasti pa udov tretjega reda sv. Frančiška. In ni ga prevarilo. Od vseh strani so dohajali darovi. Tudi Slovenci nismo zaostali, zlasti skupščine tretjega reda na Kranjskem, Štajerskem in Goriškem so po svoji moči pripomogle, da se je sezidala cerkev in samostan, kolegij sv. Antona Padovanskega. Ali samostan je bil namenjen ob enem za višje šole celega frančiškanskega reda, zato se je moralo zidati oboje, cerkev in samostan, v primerni velikosti. Velika poslopja pa stanejo vedno tudi veliko denarja. Tako je stalo tudi to delo čez pet milijonov frankov, kar je v našem denarju blizu poltretji milijon goljdinarjev. Darov, ki so se nabrali, pa je bilo komaj za polovico tega zneska; drugo polovico je bilo treba dobiti na posodo. To je dolga, da je človeka groza, kedo ga bo plačal? Kakov Rotšiljd že ne, dasi bi mu bilo nič. Plačal ga bo sveti Anton Padovanski z malimi darovi vbožnih svojih častivcev, pobožnih katoliških kristijanov. Po vsem svetu se sveti Anton časti zlasti v sedanjem času s zmirom večo vnemo, ker povsod deli pomoč, kjer se dobri kristijani priporočajo njegovim priprošnjam. Ali pa naj bi mu bili dobri kristijani nehvaležni za dobrote, ki jih po njem dobivajo? Ali naj mirno gledajo, da ostane v dolgove zakopano njegovo svetišče v Rimu, v dolgove zakopan poglavitni samostan njegovega reda? Jaz sem trdno prepričan, da bodo katoliški kristijani težko mogli dolgo prenašati tako sramoto, in jako me bo veselilo, ako moji rojaki, pobožni Slovenci, pred vsemi pokažejo svoje trdno katoliško prepričanje s tem, da se odločijo v vseh potrebah se zaupno priporočati svetemu Antonu, pa tudi za vsako vslišano prošnjo dati primeren dar za cerkev in samostan sv. Antona. Drugod se dajejo obljubni darovi za kruh sv. Antona v podporo vbogim; ako obrnete vi, dragi slovenski rojaki, svoje obljubne darove naravnost za svetišče sv. Antona, stavim, da bodo vaš lepí zgled kmalu začeli posnemati tudi drugod, in zerno do zerna pogača, kamen do kamena palača, svetišče sv.

Antona bo v kratkem času rešeno dolga, sveti Anton, mogočni prijatelj božji, pa vam bo vsem bogato povernil.*)

Zdaj pa le pojdiva torej, dragi romar, proti naši cerkvi in samostanu. Že od daleč naju pozdravlja precej visok z raznobarevnimi škerlicami pokrit zvonik. Železna ograja loči cerkev od glavne ceste, ki mimo pelje; v cerkev se pa gre po dvojnih stopnjicah. Visoko cerkveno proličje ima petero obokov; človek bi vtegnil po njih sklepati, da ima cerkev pet ladij, pa ima le tri; kameniti stebri ločijo glavno od dveh stranskih, v katerih so razpostavljeni mali oltarji. V velikem oltarju je lesen kip sv. Antona Padovanskega. Za oltarjem je na okrogli steni slikana podoba, ki nam kaže znamenite svetnike in prijatele treh redov sv. Frančiška. Ob dolenjem robu ima ta podoba napisano: „Venite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos“ — to je: „Pridite, sinovi, poslušajte me, strah Gospodov vas bom učil“. Nad podobo proti oboku je pa naslikan sv. Anton, kako ga spremljajo angelji v nebeško slavo. Eden izmed njih nese za njim v eni roki belo lilijo, v drugi pa zlat napis „Il Santo“ t. j. svetnik.

Desna stena pri velikem oltarju nam predstavlja sv. očeta Frančiška, ko pridiguje pticam, ki veselo od vseh strani k njemu letijo; nasproti na levi strani pa vidimo sv. Antona, ko na morškem bregu ribam oznanjuje besedo božjo.

Malih oltarjev je v cerkvi ob straneh deset in sicer kaj priprostitih. Miza je kamenita ploša, ketere sprednjo stran podpirata dva lična kamenita stebrička; gornji del oltarja je lesen. Na vsakem so po tri oljnate slike raznih svetnikov treh redov sv. Frančiška. Te slike so sicer lepe, vendar seveda nove in primerjane z umotvori, kaker se nahajajo v tukajšnjih starih cerkvah, nimajo posebne vrednosti.

Nad cerkvenim vhodom in stranskima hodnikoma je glavni kor, kjer se opravljajo navadno zapovedane cerkvene in druge redovne molitve. Pod tem korom so na steni proti glavni ladji zapisane besede iz bukev modrosti: „Hi sunt, quos habuimus aliquando in derisum et in similitudinem improprietatis. Nos insensati vitam illorum aestimabamus insaniam et finem illorum sine honore: ecce, quomodo computati sunt inter filios Dei et inter sanctos sors illorum est“ — t. j.: „Ti so, ketere smo nekdaj imeli v posmeh in v podobo zaničevanja. Mi nespametni smo njih

*) Opravištevno „Cvetja“ bo kajpada rado skerbalo, da pridejo taki bogoljubni darovi na svoje mesto v Rim.

življenje imeli za neumnost in njih konec brez časti: glej, kako so prišteti mej sinove božje in mej svetniki je njih delež.“ — Ta napis preslavlja svetnike in svetnice treh redov sv. Frančiška, katerih podobe so nad korom naslikane v podobi bandera visečega na steni. Pod podobami so pa gerbi raznih redovnih provincij ali okrajin; mej njimi tudi naših avstrijskih.

Posebnih svetinj naša cerkev nima in to očitno zato, ker je ena najnovejših, posvečena 18. grudna l. 1888. Z velikim zaupanjem pa se vender v njej časti sveti Anton Padovanski in pa neka preprosta podoba Matere Božje, „La Vergine della Valle“, prinesena sem iz Katamarke, mesta argentinske republike v Ameriki. Mnogi sreberni in tudi zlati obljubni darovi, ki so na dotičnem stranskem oltarju razobešeni, spričujejo, da imajo ljudstvo posebno zaupanje do te podobe.

Pa neko drugo posebnost ima vender le naša cerkev sv. Antona, to, da je izmed vseh rimskih cerkva skoraj najbolj obiskovana, akoravno seveda skoraj nigdar ni tako polna kaker so cerkve v naših slovenskih krajih. Jako polna je bila lanskega leta 1895, 1. novembra, pri prvi sveti maši. Bog je bil zaspane Rimce zbudil okolu polu pete ure zjutraj z močnim potresom, kakeršnega že ni bilo v Rimu od leta 1803, dasi je trajal le kakih 5 do 6 sekund. Vse je bilo berž po koncu ter iskalo pomoči pri Bogu, za katerega sicer tako malo marajo.

Cerkev sv. Antona obdaja na treh straneh velikanski samostan. Poslopje je zelo obširno, tri oziroma štiri nadstropja visoko, in meri v dolžini 115 metrov, v širini pa 95. Tu stane vesoljni predstojnik celega reda sv. Frančiška z njegovim svetovavstvom. Tu je tudi kolegij obstoječ iz modroslovskih in bogoslovskih šol za redovne klerike raznih okrajin. Vseh nas je zdaj v tem samostanu 140—150 redovnikov iz enajst različnih narodov in torej ravno toliko poglavitnih jezikov, ti so: laški, francoski, španski, angleški, slovenski, hervaški, nemški, ogerski, poljski, holandski in kitajski.

Življenje in povečanje svetih gorkumskih marternikov.

(P. A. M.)

V. Poglavje.

Izverstna opazka majhine deklice o krivoverskih strankah. — Leonardova nevstrašenost. — Njegova ponižnost.

Leonard je pogostokrat prav rad pripovedoval sledečo dogodbo iz svojega dušno-pastirskega življenja. Neka deklica iz Vezela, mesta takratne vojvodine Kleve, v katerem so se vže več let šopirili krivoverci in so bili vse prebivalce okužili, je prišla k njemu v Gorkum ter ga prosila naj jo spove kaker druge katoličane. Leonard je spoznal, da ima pred seboj ptujko in jo vprašal, od kod je. Odgovorila mu je, da je iz Vezela in je še le pred kratkim semkaj prišla. „Kako ti je pa to na misel prišlo, jo nadalje vpraša, da se hočeš spovedati svojih grehov; saj to delajo le papisti; pri vas ni te navade, vi imate sicer razne vere, ki si ena drugi nasprotujejo, vender vse zametavajo katoliško vero“. Odgovorila je: „Gospod! Vi ste sami povedali pravi vzrok; ravno zaradi tega sem prišla, ker je pri nas tolika zmedenost in nasprotje v verskih zadevah. To se je mojim starišem čudno in sumljivo zdelo; večkrat so jim vže prigovarjali razni drugoverci, naj pristopijo k novi veri, pa oni so sklenili, toliko časa ostati pri stari veri, dokler se needini in eden drugemu nasprotujoči nasprotniki zedinijo vsi v eni veri; če bodo potem spoznali, da je ta vera, katero je pa treba še pričakovati, boljša od njih stare vere, potem je še le čas k nji pristopiti“.

S to zgodbo je goreči dušni pastir marsiketerega zbudil, da je začel iskati resnico, splošno se je pa govorilo o modrem odgovoru deklice iz Vezela. In v resnici zasluži naše občudovanje in pohvalo tolika modrost tako male deklice. Enako je mislil vže tudi sv. Avguštin, ki govori sam o sebi v peti knjigi svojih spoznavanj: „Sklenil sem bil, toliko časa ostati katehumen v katoliški cerkvi, katero so mi priporočili moji stariši, dokler bi se prepričal za gotovo, kam se mi je obrniti“.

Ko je nova stranka hezovska v pervič vznemirila belgij-

ske katoličane, so prišli kaljevinski pridigarji tudi v Gorkum; dovolilo se jim je samo to, da so se smeli zbirati zunaj mesta v neki v naglici postavljeni lopi. Leonard je poslal k njim služabnike grajskega poveljnika, da so jih vprašali, kedo jih je poslal semkaj pridigovat. Ko so Leonardu odgovorili, da jih je poslal sam neskončni Bog, kakor nekedaj Kristusove aposteljne, je on tirjal od njih, naj kakerkoli si bodi dokažejo to božje poslanstvo. Seveda oni tega niso mogli storiti. Poslala jih ni nobena postavna cerkvena oblast, božjega poslanja pa, s katerim so se toliko bahali, tudi niso mogli spričati.

Ta čas je prišel Leonard v velike težave in stiske, zakaj prederznost in spletkarije krivovercev so bile vedno večje. Neko nedeljo je privrela k pridigi Leonardovi velika množica krivovercev in puntarjev, skoraj vsaki je imel kako orožje skrito pod obleko. Pomešali so se mej poslušalce ter menili, da bodo s tem župnika preplašili, da bo pridigoval po njih načinu. Ta je sicer dobro spoznal nevarnost in zavoljo tega se je prej v goreči molitvi obrnil h Bogu za pomoč in serčnost. Stopil je na to na pridiznico in govoril z največjo odločnostjo in nevstrašnostjo. Čeravno je imel malo upanja, da ga bodo ti silni za vsako hudobijo pripravljeni nasprotniki živega pustili iz cerkve, je on vendar brez strahu, prosto in očitno razložil katoliški nauk in zaverigel vgovore krivovercev. In Bog je varoval svojega zvestega služabnika in zadržal roke sovražnikov, da mu niso nič hudega storili. Vedno več se je oglasalo tisti čas krivih prerokov, zapeljivcev, pridigarjev krive vere. Neketeri mej njimi so bili poprej oznanjevalci sv. katoliške vere, pa vsi sprideni in onahljivi so pristopili h krivoverski stranki, ker so tamkaj pričakovali več dobička in je bilo tudi manj nevarnosti. Ti odpadniki so se derznili, da bi svoj sramotni in lahkomišljeni odpad pri ljudstvu nekoliko olepsali, očitno v svojih pridigah zaterjevati, da so poprej, dokler so oznanjevali papistovski nauk, govorili zoper svojo vest in vedoma zapeljevali ljudi v zmote; zdaj pa, tako so terdili, se jim s celim prepričanjem oznanjuje, čist in nepopačen evangelij. Od takih ljudi je večkrat rekel Leonard, da v drugič ne bodo pregoljufali nobenega pametnega človeka. Zakaj če so enkrat proti svoji vesti poslušavce nalegali, in to sami očitno pripoznali, kateri pameten človek se ne bo bal takih ljudi, kedo si bo mislil, da mu hočejo taki lažnivci zdaj resnico govoriti? Vse kaj družega je pri tistem, ki krivo

uči, pa misli, da je to, kar on uči, resnica. Ta dela vsaj po svoji vesti, čeravno se moti, in vsaki mu bo verjel, ako bo boljše poduččen, zmoto zapustil, pripoznal in začel učiti resnico. Tako je bilo v starih časih sè sv. Pavlom, sv. Avguštinom in v teh časih naše zgodbe z Viceljem, Stafilom, Orehovijem, Kvadrantinom in z mnogimi drugimi. Oni so bili sicer v zmoti, pa kaker hitro se jim je pokazala resnica, so se je z veseljem poprijeli ter jo odkritoserčno oznanjevali. Kedor pa vedoma in nalašč trosi zmote in ljudstvo slepari z lažmi, ta gotovo ne zasluži, da bi se mu verjelo, če tudi pozneje resničo govori.

Ko je Leonard prevideł, da se bliža velika nevarnost za njegove ovčice od derzne krivoverske stranke, je opozoril svojega tovariša Popelja na to z besedami: „bliža se čas, ko se bodo ljudje preresetali“. Mislil je s tem povedati, da bodo ljudi, to je verne katoličane, preganjalci kaker na rešetu pretresali, da se bo razodelo, so li tudi sè srcem vdani veri, katero na zunaj spričujejo. Ko je hezovska stranka v Gorkumu vedno močnejša postajala in se nevarnost za dobrega pastirja vedno bolj množila, je prišla sestra Leonardova iz Hertogenboska k njemu, ter ga sè solznimi očmi prosila, naj beži pred to očitno nevarnostjo. Na mnogih krajih se je bila namreč vže razodela vsa besnost in grozovitost hezovska. V zgled mu je povedala, kako grozovito so ravnali hezi z nekim redovnikom iz reda premonštratenzev v bernski opatiji. On je bil župnik v neki vasi blizu Hertogenboska, kjer so ga hezi zgrabili. Na kladi so mu odsekali roke in noge in nazadnje še glavo. Ravno to je rekla, se ima bati tudi za njega, svojega brata, ali morebiti še kaj hujšega čaka njega, ker ga vsi krivoverci kot največega nasprotnika najbolj sovražijo.

On je odgovoril sestri, da je to, kar ona pripoveduje sicer res strašno; toda nič ni tako strašnega, da bi se iz strahu pred tisto rečjo, in nihče mu ni tako ljub, da bi se iz ljubezni do njega, dal pregovoriti, sebi izročeno čredo brez duhovne pomoči zapustiti, ke bi bilo treba za to darovati tudi kri in življenje. Svoji dobri in zavoljo njegove neomahljive stanovitnosti žalostni sestri ni pustil več vgovarjati, temuč hitro se je poslovil od nje. Ta stanovitnost in odločnost, da se ni dal svoji ljubi sestri pregovoriti, da bi tudi le za kratek čas se ognil nevarnosti, nam je dokaz, kako prevzet je bil od besed Gospodovih: „Dobri pastir da svoje življenje za svoje ovce; najemnik pa, in kedor ni

pastir, ki niso ovce njegove, vidi volka priti in popusti ovce in beži“. (Jan. 10, 11. 12). V tem duhu je odgovoril tudi nekemu katoliškemu meščanu, ki ga je vprašal, ravno ko so se blizali hezi, zakaj noče bežati pri tej očitni nevarnosti: „Kako morem bežati, ko opravljam službo dušnega pastirja“. Oni je odgovoril: „Ali zdaj se gre posebno za vašo osebo, napasti hočejo pred vsem vas, ki vodite tukaj cerkev. Zakaj bi tedaj ne mogli z mirno vestjo skrbeti za svojo varnost?“ Leonard je odgovoril, da mu je sicer dobro znano, da iščejo grozoviti sovražniki pred vsem duhovnike, dušne pastirje in da bi mogel s takim in enakim izgovorom nekoliko olepšati svoj beg; boji se pa, da bi se svojim begom popolnoma vničil upanje, da se bo dalo mesto še rešiti; dobri meščani, ki se vedno le do njega obračajo, njegovo pomoč in njegovega sveta iščejo, bi zgubili vse zaupanje in vso serčnost, ke bi on pobegnil iz mesta. Da ob kratkem povemo, rajše je hotel zvesto opravljati službo dobrega dušnega pastirja in svojo vest čisto ohraniti, kaker rešiti svoje življenje in dobro ime se še tako na videz terdnimi in veljavnimi izgovori. Tudi levensko vseučilišče ga je povabilo v Leven in vže odločilo dan, ko mu hoče slovesno podeliti bogoslovski častni naslov, ali on se ni dal zvabiti, čeravno je bila to prav lepa prilika, da bi bil zakril svoj beg. Rekel sem, da so mu hoteli podeliti neko akademsko dostojanstvo. Naj povem ob tej priliki, kako ga je doletela po božji previdnosti tudi v tej zadevi visoka čast. Leonarda so njegovi prijatelji večkrat nagovarjali, naj prosi vseučilišče za kak častni naslov, ker to bi močno povečalo njegov vglad pri ljudstvu. Dva meseca pred svojo smertjo je Leonard v resnici prosil levensko akademijo za naslov bogoslovskega licencijata. Tudi drugi jako učeni možje so bili ravno tako storili. Dan 8. julija je bil odločen za to slovesnost. Mej tem je pa izbruhnila nevihta zoper sv. vero. Krivoverci so postajali vedno bolj derzni in silni. Ker ni hotel pustiti, kaker najemnik, svojih ovčic v nevarnosti pred temi divjimi volkovi, se je rajše odpovedal minljivi, njemu vže določeni časti. Pa Bog je poplačal na drugi, višji način ljubezen dobrega pastirja do svojih ovčic. Dne 8. julija so ga v Levenu zastonj pričakovali in slednjič drugemu izročili Leonardu odločeno čast; zato je pa bil naslednjo noč poklican in ovenčan z nepopisljivo lepšo, večno krono svetih marternikov.

O njegovi redki in čudoviti govorniški nadarjenosti sem vže

prej povedal. Dodenem naj le še to, da se je k njegovim pridigam vedno zbralo silno veliko poslušavcev. Njegova učenost in zgovornost je privabila k njegovim govorom katoličane in krivoverce. Pervi so se hoteli od njega kaj naučiti in v veri poterditi, drugi so pa prišli s tem slabim namenom, da bi mogli iz ust tacega moža kaj vjeti, kar bi se dalo zoper njega in sv. vero obrniti. Vže pri omenjenem verskem prepiru v Brili so občudovali nekateri najveljavniši krivoverci njegove govore in govorili: „Škoda, da bo treba ta jezik sè silo k molčanju pripraviti“. Govorili so tako, ker so bili vže sklenili vmoriti ga.

Čeravno pa je bil Leonard pri yseh v toliki slavi in časti, je vender ostal vedno le skromen in ponižen. Nikedar ni dovolil, da bi se takrat, keder je on pridigoval, pridržnica pogernila s kako preprogo; ko so bili enkrat to storili, on ni hotel prej iti pridigovat, dokler se preproga ni odstranila; rekel je: „ta čast se spodobi le doktorjem in licencijskom bogoslovja“. Jaz sam sem imel priliko občudovati njegove čednosti, posebno njegovo resnično ponižnost, najbolj takrat ko sem ga spremljal na potu v Leven, kamer je popotoval, da bi si izprosil čast licencijskega. — V zgodbi, upam, smo dovolj povedali, kolika je bila njegova stanovitnost, poterpežljivost in serčnost v ječi, v zaničevanju, v martrah in smerti.

Leonard je bil prav močne postave. Njegove persi so bile zbočene in okrogle, velikost njegova je bila srednja, obraza je bil odločnega in serčnega, njegov glas je bil močan in globok.

Imel je 45 let, ko je po srečnem, junaškem boju, dosegein neminljivo krono večne slave.

Jutranja molitev.

„Zjutraj boš moj glas vslišal“. Ps. 5.

V tretji red si stopil, kaj ne, blagovoljni tretjerednik, da bi bolj lahko in gotovo pobožno živel in srečno vmerl. Ako pa hočeš pobožno, sveto živeti, začni in končaj vsak dan z molitvijo, z Bogom, zakaj svetniki in drugi učenci pobožnega življenja pravijo in skušnja uči, da kaker gdo dan začne, dobro ali slabo, tako ga tudi navadno konča. Tega se lahko tudi sam prepričaš. V starem testamentu je Bog zapovedal Izraelcem, da naj mu darujejo

pervine, pa tudi od nas terja, da mu darujmo pervine vsakega dneva, svoje perve misli, želje, besede in djanja, da ga začnemo častiti precej zjutraj in zato nam pa tudi obljubuje svojo pomoč in blagoslov: „keteri zgodaj na me čujejo me bodo našli“¹⁾ in psalmist pravi: „Napolnjeni smo zjutraj s tvojo milostjo“²⁾. „Sè zjutranjo molitvijo, piše sv. Francišek Saleški v svoji Filoteji, odpiramo okna svoje duše soncu pravice“³⁾. In sv. Aljfonz Liguori kar naravnost pravi: „Od tega prvega dela (jutranje molitve) visi srečen izhod vsega, kar boš mej dnevom začel“⁴⁾. Zato si prizadevata, kakor piše sv. Janez Klimak⁵⁾, tvoj angelj varih in pa hudobni duh, da bi dobila tvoje perve misli. Angelj varih si namreč prizadeva, da bi se precej, ko se zbudiš, zmisli na Boga in ne na posvetne reči, da bi vstal ob določeni uri in spodobno, pobožno opravil jutranjo molitev in tako prejel od nebeškega Očeta blagoslov in ž njim dan dobro začel in končal. Zraven tvojega angelja variha „so pa neki hudobni duhovi, kakor je pravil sveti Nil opat, kateri nimajo drugega opravila, kakor vsako jutro nam vzeti naše perve misli . . . in nas skušajo precej, ko se zbudimo, ker nam predstavljajo škodljive ali pa nečimerne misli.“⁶⁾ Hudobni duh si prizadeva tedaj, da bi zjutraj zalezal, najprej misli na posvetne reči, vsakdanja opravila, pa ne na Boga, da bi jutranjo molitev opustil, ali jo vsaj poveršno in raztreseno opravil, ker ve, da boš dan slabo začel, ako ga boš poslušal. Povej mi, blagovoljni bravec, kako ti je šlo delo od rok, tisti dan, ko si zjutraj o pravem času vstal in pobožno opravil jutranjo molitev in druge molitve, katere ti nalaga tretji red ali kaka bratovščina? Ali ne dobro, nisi bil ta dan miren, skoraj brez skerbi? V sledeči dogodbi boš pa še bolj spoznal, kako koristno je jutranjo molitev pobožno opravljati. Leta 1865 so nekje tri hudodelnike v smert obsodili; vsakemu so dali svojega spovednika, ki je svojega jetnika pripravljaj na smert, posebno pa, da bi se z Bogom spravil; pa vse nagovarjanje je bilo zastonj, od Boga ni hotel nobeden slišati. Neko jutro pride eden spovednik k svojemu jetniku in ga začne zopet nagovarjati, da naj se spove; jetnik mu

¹⁾ Pregov. 8, 17.

²⁾ Ps. 89, 14.

³⁾ Filoteja 2. bukve 11. postava.

⁴⁾ Pri P. Merku, Vollständiges Unterrichts-Betrachtungs- und Gebetbuch.

⁵⁾ Grad. 26.

⁶⁾ Pri sv. Leonardu Portomavriškem, manuale sacro, 2. part. §. 1.

reče, da naj ga pusti, ker bi še nekaj rad prej opravil. Spovednik ga je nato ljubeznjivo vprašal, kaj ima še opraviti in jetnik mu je naravnost rekel, da še ni opravil jutranje molitve. „Ali molite zjutraj?“ ga je zopet spovednik vprašal. „Do zdaj nisem še nigdar opustil jutranje molitve“, mu je odgovoril jetnik. Ko je zvedel spovednik, da njegov jetnik moli, ga je kmalu pridobil, da se je spovedal in ta hudodelnik je potem še drugega hudodelnika nagovoril, da se je z Bogom spravil, česar in mogel doseči njegov spovednik, kaker mi je rekel prvi spovednik. Glej, jutranja molitev je rešila dve duši večnega pogubljenja. O, tudi ti, tretjerednik, tretjerednica, nigdar ne opusti jutranje molitve, da, ako si oče, mati, skerbi, da jo bode te z otroci skupaj opravljali; stariši sin ali hči naj jo glasno in pobožno bere kleče pred britko martro. V kerščanskih hišah tudi posli ne smejo iti na delo, dokler ne opravijo jutranje molitve. Ali se tudi v tvoji hiši tako godi? Ako ne opravljaš jutranje molitve, sam in tvoja družina, ne čudi se, ako nimaš blagoslova v svoji hiši.

Ako želiš dan dobro začeti, se ravnaj po sledečih naukah svetnikov in drugih pobožnih pisavcev.¹⁾

Koliker ti tvoj stan in dolžnosti pripuščajo, pojdi zvečer počivat ob določeni uri, da se bo tvoje telo dobro odpočilo. Vedi, da ne delajo prav tisti, ki po noči delajo, zjutraj pa dolgo spiyo, zakaj Bog je napravil in odločil dan za delo, noč pa za počitek, kaker pravi psalmist: „Keder sonce izide, se (zverine) zberó, in v svoje berloge vležejo. Človek gre na svoje delo in po svojem pravilu do večera“²⁾. Zjutraj tudi veliko lažje in bolj zbrano moliš in delaš, kaker pa po noči, takrat tudi zdravju škodi. O, kako srečne so v tem redovne osebe, ki ob določeni uri spat hodijo in vstajajo, zakaj red je duša vseh reči.

Kader se zbudiš, se prekrižaj in na Boga pomisli, in kaker priporoča sv. Leonard Portomavriški, pobožno reci: „Jezus, vsmili se me“. Ko je čas vstati, se ne obotavljaj, kaker pravi sv. Duh po modrem Sirahu³⁾ temuž skoči s postelje, kaker da bi ležal na žerjavici, tako boš premagal svoje meso in hudobnega

¹⁾ Sv. Francišek Saleški, Filoteja 2. bukv. 11. postava. Sv. Leonard Portomavriški, Manuale sacro 2. part. §. 1. Sv. Alfons Ligvorij, La vera sposa cap. 24. Pinamonte, Breve compendio della dottrina cristiana. P. Neudecker. Schola religiosa, pars prior c. 12. §. 4. Jezus moje želje, po Schlörü.

²⁾ Ps. 103, 22 in 23.

³⁾ Sir. 32, 15.

duha in to je dober začetek dneva. Dobra in skerbna mati ne pusti, da bi njeni otroci ležali v postelji, dokler bi hoteli sami, temuč ob določeni uri jih zbudi, rekoč: „Otroci, Bog vas kliče; mislite nanj, on je naš dobri Oče, ki nas je tako ljubeznivo varoval to noč“¹⁾, ker dobro ve, da je zelo nevarno zjutraj zburjen ležati in se preobračati v postelji.

Ko si vstal, se spodobno in hitro obleci in si misli, da te gledata Bog in tvoj angelj varih; glej tedaj, da ju ne boš razlil, ko se oblačiš. Ko si se oblekel, poklekni pred britko martro in pobožno opravi jutranjo molitev. Naj prej počasti Boga, zahvali se mu, da te je obvaroval po noči vsega hudega in nagle smerti, potem napravi dobri namen, da boš ta dan iz ljubezni do Boga molil, delal in terpel; Bogu daruj svoje misli, želje, besede, dela in opravila. Ko si napravil dobri namen, napravi še terdni sklep, da se hočeš varovati greha, keterega največ storiš. Ker si pa slab in se brez božje pomoči ne moreš varovati greha in nič dobrega storiti, zato prosi pomoči Boga, Mater božjo, angelja variha, sv. Frančiška Serafinskega in svojega patrona; na čast čistega spočetja device Marije vsako jutro moli tri češčenamarije; izroči Mariji svojo dušo in telo, svoje oči, ušesa, jezik, serce in vsega in jo prosi, da bi te varovala kaker svojo stvar.

Ako te čaka mej dnem veliko dela in veš, da ne boš vtegnil moliti, vstani nekoliko prej in opravi že zjutraj molitve tretjega reda in druge pobožnosti.

Jutranja molitev naj bo kratka po nauku sv. Salezija, opravljaj jo pa tako, kaker da bi jo zadnjikrat v svojem življenju, kar se bo tudi enkrat v resnici zgodilo.

„Ni čas spati, zakaj nebesa niso vstvarjena za lenuhe“, pravi sv. Filip Nerij.

—A—

Blaženi Teofilj iz Korte.

P. C. L.

VI. POGLAVJE

Čednosti, katere je blaženi Teofilj naj bolj ljubil.

Izmej svetih čednosti, katere so bile blaženemu P. Teofilju najbolj priljubljene, ker je iz njih zajemal duha pobožnosti in

¹⁾ Ratti, La buona madre.

vsled njih tako napredoval v kerščanski popolnosti, naj omenimo najprevo njegovo veliko ljubezen do vboštva.

Njegova celica se je odlikovala glede vboštva, ker ni bilo v nji družega kaker terda slamnica, na kateri je svojemu telesu dovolil le najpotrebnejši počitek; na stenah so bile podoba križanega Jezusa in še kaka druga papirnata podoba tega ali onega svetnika. Nigdar ni oblekel novega habita, mariveč je nosil tiste, ketere so že drugi ko nerabljive zavergli. Tudi po zimi je bil zadovoljen s samo enim oblačilom, in le keder je mraz hudo pritiskal, je dal nase dva vkup sešita suknena kosa, enega na persi, družega na herbet. Na glavi ni nosil nigdar pokrivala, naj si bo, da je sonce pripekalo ali deževalo, in vedno je bil bosonog, to je, v samih sandalijah. Dobro je razločeval mej rečmi, ketere so potrebne in mej tistimi, ki samo zložnosti služijo, in vedno je bil zadovoljen, ako je le potrebno imel. Rekel je: „Ako je ena stvar dovolj, potem ste dve odveč; če je ena ruta zadosti, druge ni treba“. Na večer so ga mnogokrati našli brez luči v molitvi, ker je iz ljubezni do vboštva ona dela, ketera bi bil moral pri luči storiti, odložil za drugi dan.

Kaker je pa sam vboštvo ljubil, tako je tudi ostro na to gledal, da se niso v samostan vpeljavale reči, ki bi sv. vboštvu nasprotovale. Hotel je, da naj žive, kaker pravimo, od rok do ust, da imajo le, kar je za živž enega dne potrebno. Da bi svoje sobrate k temu vnemal, je imel navado reči: „Koliko je vbozih, katerim se huje godi, kaker nam, in kolikim družinam tega primanjkuje, kar imamo mi. In pri taki priložnosti je dostavil: „Ni vbožen tisti, kateremu ničesar ne manjka“. Zaradi tega najvišjega radovoljnega vboštva vendar ni nikedar pri samostanu manjkalo tega, česar so potrebovali, ker Bog in dobri ljudje so za te vbožce skerbili ob času potrebe. Nekega zimskega dne, ko je mnogo snega zapadlo, zmanjka v samostanu potrebnega vina, neki dobrotnik pa jim ga pošlje pol bariglje. Drugi krat, to je bilo tudi po zimi, jim kruha zmanjka, in ko p. Teofilj pošlje enega lajika, da bi šel v mesto kruha prosit, je leta mej potjo srečal sla, keterega je gospa Angela Feroče iz Genezana poslala, da nese kruh v podporo redovnikom.

Sam nikedar ni rabil tobaka, da bi vonjal, tistim pa, katerim je iz navade nastala potreba, da so vonjali, je priporočal, naj se premagujejo, naj vonjajo le skrivaj; mladim redovnikom pa nikedar ni dovolil, da bi se navadili. V jedi in pijači ni bil

zbirčen, nigdar se ni pritožil, ako je bila jed slabo pripravljena; razven kosila ni nigdar jedel ali pil in še takrat je več in boljši del pustil za vboge.

V ritiru je bila navada, da so tudi patri hodili na biro, da bi se pri tem vadili v premagovanju in ponižnosti. Tudi p. Teofilj je to dolžnost z največo ljubeznijo spolnjeval in milo se je človeku storilo, ko ga je videl bosonogega in gologlavega šepati s polno bisago na herbtu.

Tudi je bila navada, da so eden družega strigli in brili. P. Dominik od sv. Damijana pripoveduje, da je p. Teofilj njega si izbral za brivca, ko je bil v tem poslu še le začetnik, in akoravno so se mu pri takem delu nehote solze iz oči vtrinjale, ko ga je nevešči brivec nevsmiljeno in še more sè slabim nožem bril, vender se nikaker ni pritožil in ni čerhnil besede.

Na svojem nedolžnem životu je nosil vedno železen sporkorni pas, ali železno verižico, ketera je bila tri perste široka in je imela mnogo bodečih špic. Tako železno verižico je rabil tudi, da se je vsaki dan do kervi ž njo bičal. Svojemu telesu nigdar ni dovolil počitka in zato je tudi ko predstojnik rad opravljal najponižnejša samostanska opravila. On je sam mostavže pometal in tlak v samostanu in cerkvi čedil; pomival je kuhinjsko posodo, pral je perilo, nabiral suhe veje v gozdu, pomagal je delavcem in donašal kamen, perst in apno. Da bi dal svojim sobratom lep zgled, ni nigdar prazen prišel v samostan, vedno je kaj na herbtu prinesel ali butarico derv, ali kako posušeno perilo ali kaj družega podobnega. Keder je kako delo se svojimi telesnimi močmi opravljal, je bila njegova duša vedno v molitev vtopljena ter je molil ali sv. rožni venec ali palitanije in je to molitev vedno daroval za verne duše v vicah. Pri vsem tem delu pa je bil zmirom veselega serca in se ni vznemiril; če se mu je keterekrati kaj nevšečnega prigodilo.

Posebno čudovita je bila tudi njegova pokorščina. Imel je navado reči, da se mora iz pokorščine tudi življenje dati, ako bi potrebno bilo, in da je tisti marternik, ki bi iz pokorščine smert storil. Pokoren pa je bil ne samo svojim predpostavljanim vsled svetega vodila, mariveč tudi svojim podložnim.

Neki pot sta šla p. Teofilj in p. Anton od sv. Lovrenca iz Čivitele v Piščano; mej potom pa ju je vjela huda nevihta in sta bila primorana pod neko čez cesto visečo skalo stopiti in tam vedriti. P. Anton, ki je bil še mlad, je postal nejevoljen.

in nesterpljiv zaradi tega čakanja, ter je nekako zbadljivo rekel p. Teofilju svojemu vikariju: „P. vikarij, ali pojdiva naprej ali pa se nazaj verniva, ker je ura že pozna.“ In p. Teofilj je takoj stopil iz zavetjišča ter, ne zмене se za hudi dež, dalje korakal. Ta ponižnost je zelo genila p. Antona in sramoval se je svojega obnašanje proti starejšemu pa tako ponižnemu patru vikariju.

Toda prava svetost, katero oživlja ljubezen, ni samopridna, in ne išče samo lastno korist, mariveč išče tudi korist za svojega bližnjega. To vidimo tudi pri blaženem Teofilju. Akoravno je želel živeti kaker puščavnik ločen od človeške družbe in edino s svojim Bogom združen, je vendar le svoje delovanje tako vraval, da je iz njega mnogo koristi dohajalo njegovim samostanskim bratom, pa tudi drugim svetovnim ljudem. Vsem tem je bil blag in nevtrudljiv učenik, razsvitljeval je njih um s svojim naukom, njih serca s svojo ljubeznijo. Posebno pa so bili mladi redovniki, novici in kleriki, ketere je z neizrekljivo skerbjo vodil po poti samostanske popolnosti. Pri vsaki priložnosti jim je v spomin klical vprašanje sv. Bernarda: „Po kaj si prišel?“ Stavil jim je pred oči lepe zglede svetnikov, kateri so svet zapustili in v red stopili, da bi se posvetili. Priporočal jim je, da se naj gostokrat očiščujejo v zakramentu sv. pokore tudi svojih vsakdanjih slabosti in nepopolnosti, ker iz njih polagoma prihaja duhovna mlačnost, in iz te se izcimi dušna smert. Opominjal jih je, da naj nigdar kaj dobrega ne storijo zavoljo ljudi, da bi njim dopadli, ker ta napaka spridi dobra človeška dela, da postanejo v božjih očeh ničvredna in nerodovitna. Vne-mal jih je za pogosto sveto obhajilo ter jih učil, kako naj večkrat čez dan opravijo pobožnost duhovnega obhajila, zakaj kedor s to pobožnostjo skuša skrito sladkost božjo, se vterdi v čednosti, zaničuje pozemeljske slasti ter postane močan v ljubezni in si pridobi angeljsko čistost. Kaker je sam sinovsko ljubil prečisto devico Marijo in se je z njo pogovarjal kaker sin s svojo materjo, tako je tudi želel, da bi jo drugi častili in ljubili. Svojim klerikom je tedaj gorko priporočal, naj vsaki dan molijo njej v čast frančiškanski rožni venec in pogostokrat se jim je tudi sam pridružil ter ga z njimi molil.

Svoje novice in klerike je jako ljubil in mej tem, ko je bil sam do sebe zelo strog in oster, je njim kaker tudi drugim so-bratom mnogokrati prizanašal, če se je niso zoper sv. vodilo kaj

pregrešili. Keder je videl, da eden ali drugi gnan sicer od duha svetosti, toda manj modro hrepeni po nenavadnih delih pobožnosti ali krotitve, takega je ljubeznjivo in modro odyračal in zaderžaval v takih posebnostih. Tako n. pr. je nekega dne mladi duhovnik, p. Anton od sv. Lovrenca, ki je bil jako vnet za popolnost spokornega življenja, prosil blaženega p. Teofilja, da bi smel tudi on po njegovem zgledu vsaki dan moliti male duhovne ure Marijine. P. Teofilj pa mu je na to svetoval, da naj moli navadni rožni venec, zraven pa naj se pridno uči bogoslovske predmete in s tem si bode pridobil potrebno znanje za spovedovanje, za katero se naj vsled pokrščine pripravlja. Ko je bil predstojnik, je ostro gledal, da se je vedno izverševal predpisani red v cerkvi in na koru, da se je natančno spolnjevalo molčanje o zapovedanem času in da je sleherni sam bil v svoji celici in niso zahajali brez potrebe eden k drugemu. Ni dovolil, da bi kedo šel k samostanskemu vhodu ali ne vratarijo, brez posebnega dovoljenja za vsaki slučaj. Keder je šel kedo po neobhodno potrebnih opravkih iz samostana, je zahteval, da se zveršivši opravek takoj poverne v samostan; redovnik zunaj samostana, je djal, je kaker ribe zunaj vode. Vsaki mesec je ostro preiskal sleherni celico, in če je v nji kaj nepotrebnega našel, je zapovedal, da se odda v skupno samostansko vporabo. Zelo je bil natančen pri tem, da ni kedo kaj imel za svojo last, vse je moralo skupno biti.

Kaker je pa bil v tem oster, pa je vendar le bil darežljiv v potrebnih rečeh in je imel skerb, da ni komu primanjkovalo, kar je bilo neobhodno potrebno. Zlasti je skerbela za slabotne in bolnike. Pervim je dovoljeval, da so smeli po noči počivati. Bolnikom pa je zapovedal bratovsko streči in tudi sam jim je ljubeznjivo stregel. Če je kedo zbolel, takoj je dal poklicati zdravnika, in če je bila bolezen nevarna, poskerbel je, da so prišli tudi dva ali trije zdravniki ter se posvetovali o bolezni in zdravljenju. Zraven tega je pa bolnika tudi ljubeznivo opominjal k poterpežljivosti in vdanosti v voljo božjo, s katero naj bolečine prenaša.

V svoji ponižnosti je imel navado, da je večkrat svojim sobratom noge vmival, zlasti pa je to storil tujcem, ki so se popotovaje v samostanu oglasili. To pa je vselej storil z nekako slovesnostjo. Se zvoncem je sklical vso družino, da so bili navzoči pri tem ponižnem djanju. Ko je noge vmival je pel psalm

„Miserere“ ali kako drugo pobožno pesem; po vmivanju se je pa glasno zahvalil Jezusu Kristusu, da ga je vrednega spoznal posnemati njegov zgled in postati služabnik bližnjega, kaker je on bil.

Čednosti in lastnosti, ketere so ga ko predstojnika posebno lepšale moremo spoznati iz sledečega spiska, kjer sam p. Teofilj našteva lastnosti in dolžnosti vestnega predstojnika; gotovo jih je sam v prvi versti tudi spolnjeval. In te so :

1. Predstojnik naj vsaki dan samega sebe in celo svojo družino daruje presveti devici Mariji, katero naj prosi, naj ona vse vodi in brani kaker svoje.

2. Večkrat čez dan naj prosi Gospoda in Marijo za odpuščanje, ker se ni posluževal dodeljenih mu milosti.

3. Skerbno naj čuje, da zabrani sam nad seboj in pri svojih podložnikih vsako posebnost v življenju, ketera bi bila nepotrebna ali menj modra, zraven pa naj skerbi, da se skupne pobožnosti in spokorna dela nataanko opraviijo.

4. Nigdar naj ne zaničuje kakega podložnega, naj si bo, da bi bil še tako nepopoln in slabostim vdan; mariveč naj ga poterpežljivo prenaša in mu pomaga, da se poboljša. Tudi naj nobenega ne zaverne, kaker da je poprej samega sebe spoznal še bolj vrednega, da bi ga kedo zavernil ali opominjal.

5. Keder bi ga zavoljo nepokorščine svojih podložnih napadla nejevolja, naj pomisli, kako je sam malo pokoren Bogu, on pa hoče, da bi bilo njemu vse podložno.

6. Vadi naj se v priprostih opravilih, ketera so prva sredstva, da si zadobi čednost ponižnosti, ki je neobhodno potrebna predstojniku, in pri takih opravilih naj bo koliker mogoče prvi, da bo tako drugim v izgled.

7. Predstojnik, akoravno na zunanje ne more dati prednosti svojim podložnim, naj jim to prednost daje v svojem notranjem ter si naj misli, da je nevreden bivati v njih družbi, ker mnogi izmej njih bolj popolnoma žive, kaker on sam.

8. Keder kedo podložnih zoper njega mermra ali nespodobno govori, ako to ni očitno, naj bo predstojnik poterpežljiv, koliker mogoče; keder pa gre za božjo čast, naj bo vedno oster in nepreprosljiv, vender pa v pravi meri.

9. Prepričan naj bo, da nima slabejšega svetovalca, kaker samega sebe in zaradi tega naj drugih svet rad sprejme in se naj posvetuje tudi s podložnimi.

10. Ako more kako neprilичnost sê skrivnim opominjevanjem odstraniti, naj bo s tem zadovoljen; če je pa potrebno očitno svariti in kaznovati, naj to stori s koliker mogočo milobo, tako da se ne vda jezi in mu ne ujdejo iz ust kake serdite besede.

11. Keder spozna, da se podložni po krivem zoper njega pritožujejo, naj se opraviči, ako spozna, da bi to potrebno bilo, in potem naj na take pritožbe pozabi, češ, ako v teh rečeh nisem kriv, sem pa v drugih, katerih oni ne vidijo. Take zopernosti naj položi v božje roke, ker mu Bog daje ž njimi lepo priložnost, da se obaruje slavohlepnosti ali pa, da zadosti za stare grehe.

12. Za svoje predstojniško opravilo naj ne pričakuje nobenega plačila, mariveč naj si misli, da je storil, kar je bila njegova dolžnost, zakaj ke bi podložniki njemu hvaležnost skazali za njegov trud, bi bilo to plačilo že tu na svetu, ako so pa nehvaležni, mu ostane plačilo za večnost.

13. Z veliko skerbjo naj pazi, da se poglobitve dolžnosti do pičice na tanko spolnujejo, tako n. pr. da se naj duhovne molitve na koru molije ne prehitro in sê zaznamenjanim odihljem; da se pri daritvi sv. maše natanko pazi na cerkvena določila; da se spolnjevanje sveto yboštvo ne hrani za prihodnje stvari, ki so odveč; da so vsi v hrani zderžljivi in da molčanje zvesto derže.

14. Keder se je prepričal o zvestobi samostanskih služabnikov in pomagačev, naj jim ne stoji vedno za herbtom; nika-ker pa naj jim ne dovoli hoditi k samostanskim vratam, da bi videli in zvedeli, kaj se zunaj godi.

15. Ako spozna, da je katerega izmej podložnikov po nepotrebi ali preveč vžalil, naj skerbi, da ga potolaži.

16. Skerbi naj za zunanji in notranji mir in naj se ne vznemirja zavoljo opravkov tega sveta; če se je pa v enem ali drugem slučaju vznemiril, naj si prizadeva zopet se pomiriti in naj obžaluje ta svoj pregrešek. Zmisli naj se ne neizmerno dobrotljivost, s katero je Bog vedno pripravljen mu prizanesti take nepopolnosti.

17. Naposled naj pomisli, da so njegovi podložniki božje stvari in otroci božji, ketere mu je Bog izročil in da mora potemtakem skrbeti za njih potrebe.

Spomni naj se na plačilo, katero ga v nebesih čaka, ako

bo dolžnosti predstojnika zvesto spolnjeval, pa tudi na ostro sodbo, katera ga čaka, ako jih bo zanemarjal.

Resnično, kedor v pravem duhu in s pravim namenom ta njegova pravila bere, ta bode spoznal, kolikanj več velja kerščanska modrost od modrosti človeške in kako velik dobiček je za redovnike, ako imajo takega voditelja in takega predstojnika.

Delavnost blaženega p. Teofilja pa ni bila samo v obsegu samostanskega zidovja, mariveč širila se je tudi zunaj samostana v bližnje in oddaljene kraje. Akoravno v naj večem vboštvu, je vender le našel sredstva vbozim pomagati v njih potrebi, ker so mu bili posebno pri sercu. Tudi žalostne in na kakeršni koli način otožne je tolažil s prijaznimi tolažili in jim pomagal sè svojo gorečo molitvijo proseč Boga tolažila za nje. Že zgoraj sem omenil, da je večo in boljšo polovico svojih jedi puščal za vboge, in ko je bil predstojnik, je naročil, da se jim na porti po moči veliko miloščine daje in zelo bi ga bilo v serce vžalilo, ako bi bil kedo brez daru in nevslíšan šel od samostanskih vrat. Večkrat so prišle vboge matere prosit kaj slabe obleke za svoje otročiče in tudi tem je storil, koliker mu je bilo mogoče.

Do samostanskih dobrotnikov je bil na poseben način hvalen; molil ie za nje in hotel, da naj vsa družina za nje svoje molitve k Bogu pošilja. Določil je nadalje tudi, da se naj vse svete maše za dobrotnike opravljajo. Keder je kedo izmej njih v samostan prišel, ga je sprejel zè vso ljubeznjivostjo in skerb, da se mu je zè vsem postreglo za telesne in še več za dušne potrebe.

Tako si je na vso moč prizadeval vsestransko opravljati telesna dela kerščanskega vsmiljenja, pa še bolj goreč je bil glede duhovnih del, ker je vedel, da so ta bolj imenitna. Kar ga je pri tem nagibalo, kaker sploh pri vsem, kar je delal, to je bila ljubezen do Boga. Dobro je bil prepričan, da ta ljubezen povzdiguje in širi človeško serce, da človek s to ljubeznijo tako rekoč zapusti samega sebe in se v brezkončni meri zedini ž njim, ki je neizmeren. Ta duhovna dela kerščanskega vsmiljenja pa so se razodevala pri blaženem Teofilju zlasti na trojni način, namreč v oznanjevanju božje besede, v spovedovanju in v skerbi za bolnike. V enem kaker v drugem teh opraykov je bil nevtrudljiv.

Pred čiviteljskim samostanom so bile in so še zdaj kapele svetega križevega pota. Vsako nedeljo in vsaki praznik se je

tu zbirala velika množica pobožnih in opravljala pobožno vajo premišljevanja Kristusovega terpljenja. Blaženi Teofilj ni zamujal takih priložnosti, da ne bi kaj storil v duhovni prid svojega bližnjega. Kederkoli je mogel, je šel, če tudi vtrujen od dolgega spovedovanja, mej množico, ter je z njo molil sv. križev pot, pri zadnji postaji pa je pričujočim z veliko vnemo pridigoval in jih k pokori navduševal. Poklical jim je v spomin, kako je Jezus nase vzel naše bolečine, kako je naše grehe nosil na svojem telesu na lesu križa. V svojih pridigah pa se ni posluževal umetnega in v zunanjem dovršenega govorništvu, mariveč je le priprosto, ljudsko govoril, in ravno s tem dosegel, da so njegove besede globoko v serce segale poslušalcem.

Ob štiridesetdanskem postu je imel postne pridige v Kapraniki. Dospel je pa tja v soboto pred zadnjo predpepelnično nedeljo, tedaj v času, ko so pustni norci s svojim norenjem najbolj grehu služili. Predlagal je tedaj tamkajšnjemu duhovnemu pastirju, naj bi se obhajala tiste tri dni tridnevnic z izpostavljenjem presvetega Rešnjega Telesa. In tako se je zgodilo. V nedeljo zgodaj je blaženi Teofilj maševal, kaker navadno z največo pobožnostjo in mej sveto mašo je pridigoval in to s tolikim prepričanjem, da se je vsa cerkev jokala. Na večer je bila cerkev natlačeno polna, in prišli so ne le navadno pobožni, ampak tudi zastareli grešniki in nasledek je bil, da tiste dni ni bilo ne šem, ne plesa, ne drugih podobnih veselic.

Nevtrudljiv je bil blaženi Teofilj na pridiznici, pa ravno tako nevtrudljiv in vstrajen je bil tudi v spovednici. In kaj bi ne, ko je bil tako vnet za rešenje in zveličanje nevmerjoče duše svojega bližnjega, in kje jo je mogel lažje rešiti in za nebesa pridobiti, kaker ravno se spovedovanjem. Verniki spoznavši njegove gorečnost in nevtrudljivo pripravljenost pri izvrševanju tega duhovnega posla, so v velikem številu in vsaki čas oblegali njegovo spovednico. Tu so zbegani našli tolažbo, mlačni so se ogreli, pobožni so se spopolnjevali, posvetni so zapuščali široko pot pogubljive poželjivosti in zaničevaje dela teme so se ojačili za življenje v duhu; z eno besedo, vsaki je po svoji lastni potrebi zadobil pri njemu vspešno dušno zdravilo. Akoravno pa je bilo število spovedancev obilno, vendar ni bil preveč hiter pri tem svetem opravilu, mariveč se je ravnal po vodilu, keterega je tudi drugim priporočal, namreč: bolje je malo jih spovedati in te dobro, kaker pa veliko in poveršno.

Spoznal je veliko odgovornost spovednikovo, kateri, keder povzdigne svojo blagoslovljeno roko, da bi ž njo spokornika blagoslovil in ga grehov odvezal, vanj položi ali življenje ali pa smert. Ta posel ljubezni pa je opravljal poln vsmiljenja do spovedancev in ravno s tem je vedel najti pot v serce spokornika, da je v njem obudil pravo čeznatorno obžalovanje nad storjenimi grehi.

Večkrat je celi dan sedel v spovednici, tako da si tudi za potrebno okrepčanje ni dal časa; nikedar ni bil nejevoljen, če je bil zopet v spovednico poklican potem, ko je ravno kar ves vtrujen iz nje prišel. Nobena reč ga ni zadržavala, da ne bi šel spovedovat, če je bil tudi sredi molitve, ki mu je bila tako draga, ali pri obedu, ali če je ves poten in vtrujen od dolge hoje domov prišel, ako ga je gdo želel, je šel naravnost v spovednico. Pri spovedovanju ženskega spola, zlasti še redovnic, je bi bolj oster in kratkih besed, ni se ž njimi spuščal v nikako prazno in nepotrebno govorjenje. Neki krat je bil šel ko izvenreden spovednik v Tivoli, kjer so bile redovnice sv. Frančiška. Ko je svoje delo opravil in se je na odhod pripravljaj, so ga pobožne sestre redovnice prosile, naj bi se na porti nekoliko pomudil, da bi mu dale ali od njega sprejele kak spominik. Blaženj Teofilj gre tedaj sè svojim spremljevalcem, bratom Jožefom na porto, kjer se zbranim redovnicam spoštljivo prikloni in ne da bi spregovoril kako besedo se oberne in otide, pustivši pobožne sestre ne vem ali bolj začudene ali pa osramotene.

Še eno delo ljubezni in duhovnega kerščanskega vsmiljenja, v katerem se je blaženi Teofilj zelo odlikoval, mi je omeniti, in to je bila njegova velika skerb za bolnike in vmirajoče. Imel je neki poseben dar bolnike tolažati in vmirajočim lajšati tisti osodepolni trenutek, ko se ima duša ločiti od telesa, ter se napotiti h Bogu, ki jo je vstvaril. Zaradi tega so ga tako mnogokrat klicali k bolnikom in vmirajočim in on se ni vstrašil ne daljnega težavnega pota, ne vročine, ne mraza, ne hudega vremena, vse te nezgode je vesel in iz ljubezni do Jezusa, dobrega pastirja, preterpel, da je le pomagal temu ali onemu v tej veliki sili.

Ako pomislimo to obširno apostoljsko delovanje blaženega Teofilja, se ne bomo čudili, da ga je ljudstvo imenovalo „svetega patra,“ in da so se njegovi spovedniki, ki so bolj spoznavali

njegovo notranje življenje, čudili nad toliko popolnostjo. Gospod Andrej Feliči, duhovni pastir v Jeni, pri katerem je imel blaženi Teofilj postne pridige, in je ta čas tudi njemu se spovedaval, ni mogel zadosti Boga zahvaliti, da mu je podelil veliko čast „spovedavati Svetnika“; to so bile njegove lastne besede.

O zaničevanju posvetnih nečimernosti.

XI. O nečimernosti posvetnega smeha.

„Gorje vam ki se smejete, ker se boste jokali“ govori Gospod. Gorje vam, kateri imate tolažbe na tem svetu, ker na drugem boste brez nje. Gorje živim v veselicah, ker bodo prišle na nje grozne britkosti. Od druge strani pa blager tistemu, ki zmirom nosi v sebi „krotitev Kristusovo“ in spomin njegovega britkega terpljenja.

Blagor tistemu gdor v tej solzni dolini žaluje. Sicer se pa mora človek jokati, ko se spomni nebeškega Sijona, mirne in natorne svoje domovine, keder je vender primoran bivati v tuji deželi, v zmešanih in grenkih vodah tega sveta. Srečni, kateri se jokajo, ker bodo potolaženi: Bog bo obrisal solze z njih obraza. O gotovo srečne solze, ketere bo blaga stvarnikova roka obrisala!

Suha zemlja rodi ternje, plevel in golazni, tvoja duša pa, ako je ne škropiš s solzno vodo, rodi ničemernosti in vsakoverstne gnjusnobe. Zemlja zahteva dež, tako tudi tvoja duša britkosti. Vse človeštvo se je pokvarilo in v zdravilo je Bog spustil na tvoje serce vodo potopa, ketera naj vgasne vso tvojo grešno poželjivost. O srečni potop, kateri mertviči telo, gasi pozemelske želje, oplodi nerodovitno zemljo!

Ničemeren je, gdor na tem svetu veselja in naslade išče! Ali ničemerno je tudi časno tolažbo želeti. O koliko bolje bo za te na smertno uro, ako zdaj objokuješ svoje napake in grehe, gorje pa, ako zdaj živiš v goljufnih nasladah! Ako hočeš imeti tukaj praznike, boš imel na onem svetu postne dni. Ako bo tvoje življenje prešlo v smehu in veselju, se boš po smerti v peklu neprenehoma jokal. Job pravi: „Pred jedjo vzdihujem!“ Svetniki so se namreč prej postili, in potem so jedli. Vse na-

robe se na tem svetu godi: Pred se je, in potem se zdihuje, ker smert nemila tirja za grešno jed kervavo plačilo! Oh kako drago ji boš moral plačati smeh, ker si z njim kupuješ večni jok; grenke so tvoje tolažbe, ker pridejo za njimi večne britkosti! Ti se na pr. denes prav dobro imaš, v grešnem veselju, in ne veš, da je eden, kateri piše vse, kar govoriš in delaš. Oh ke bi ti na to pomislil, kako bi bolj kerščansko živel! O ke bi pomislil na peklenške martre, kjer boš moral kervavo plačati svoje grešne veselice, ako jih poprej ne zbrišeš s pravo pokoro! Po Jobu pobožni pred jedjo zdibujejo, to je žive spokorno, posvetnjaki pa: „Žive v vsaki dobroti, ali v trenutku padejo v pekel“ Job 21. 13. Tudi Abraham je rekel bogatemu skopuhu: „Spomni se, da si v življenju prejel dobro, Lazar pa slabo. Zdaj pa Lazar vživa vsako tolažbo, ti si pa v terpljenju“. Tako končajo grešne posvetne veselice, tak je konec ničemerne posvetne slave.

Ne bere se o Kristusu, da bi se bil kedaj smejal, večkrat pa, da se je jokal. Jokal se je, ko se je rodil, prej ko je mertvega Lazarja k življenju obudil, nad Jernuzalemom, na križu. Pa kaj, saj je bilo celo njegovo življenje križ in jokanje. Naš božji učitelj pa pravi: Ako ne boste kaker ti mali, ne pojdete v nebeško kraljestvo. Otroci ne rabijo družega orožja kaker solze. Tudi ti se v boju proti hudiču brani se spokornimi solzami. Faraon se je vtopil v erdečem morju, tudi hudič se pokonča v solzni vodi.

Velika ničemernost je vdati se posvetnim nasladam. Poslušaj kaj pravi božja Modrost: „Imel sem smeh za goljufijo.“ Na drugem kraju pa pravi: „Solze pravičnih se bodo v radost spremenile.“ Pomisli da koliker več boš tukaj terpel, toliko večja bo tvoja nebeška slava. Bolje je za te terpeti s pravičnimi, kaker pa jesti pri mizi grešnikov. Bolje je zate žalovati v samoti, kaker pa veseliti se v kraljevskih dvorih.

Zaničuj časno, kratkotrajno veselje, da zadobiš enkrat neizmerno v nebeški slavi.

XII. V čem naj se človek veseli.

„Veselite se zmirom v Gospodu, ponavljam, veselite se“ pravi apostelj. Veselje služabnika mora biti samo v Gospodu Bogu. Ničemeren je, gdor se veseli v drugem. Bog noče, da živiš žalosten, temuč, vesel in radosten: on zahteva samo, da se

prav veseli. Aposteljni so se veselili povedujoč Zveličarju, da jih celo hudiči slušajo, Gospod jim pa reče: ne veselite se zavolj tega, temuč zato, ker so vaša imena zapisana v nebesih. Iz tega se vidi, da Bog ne prepoveduje veselja, temuč samo goljufno veselje, in goljufno in brez podlage je vsako veselje, katero ni v Gospodu. Zato se ne veseli v ničemer drugem, kar je pod nebom! Veseli se z aposteljnomo nad dobro vestjo, katera je zastava in priča pravega veselja, katero te čaka v nebesih.

Veselje posvetnjakov ni pravo veselje, ker nema podlage v dobri vesti. Sv. Janez kerstnik se je veselil v materinem telesu, in to veselje je bilo pravo veselje. Ničemerno je veselje kjer ni milosti božje. Imej toraj milost božjo in veselil se boš v Bogu. Gdor ima Boga, ima vse! Hočeš li bogastva? „Slava in bogastvo v hiši njegovi.“ Hočeš lepoto? Govori Gospod: „Vsa si lepa, moja prijateljica“. Hočeš življenje? „Gospod je tvoje življenje.“ Hočeš zdravje? „Zdravje ljudstva sem jaz, govori Gospod.“ Hočeš mir? „Gospod je naš mir.“ Želiš časti? „Jako so počaščeni prijatelji tvoji, o Bog, jako je vterjeno njih kraljestvo.“ Ako imaš torej Boga, imaš pravo veselje; kaj bi torej po drugem hrepenel? Gdor ima pri sebi vir milosti, ima pravo veselje. Odpovej se torej vsakemu časnemu veselju; ceni več trenotek duhovne tolažbe, kaker vsako posvetno veselje.

Posvetne tolažbe prav hitro zapuste grešnika, tolažbe pravičnega so pa nevsehljivi studenci žive vode, to je, njih tolažbe jim ne bo mogel nihče vzeti.

Veselje je primerno želji kaker mir gibanju. Kader ni več gibanja, takrat je mir. Keder se nič več ne želi, takrat se čuti pravo, popolno veselje. Ker se pa naše želje nigdar popolnoma ne pomirijo v posvetnih stvareh, sledi, da se v njih ne najde pravi mir. O da, v Bogu samem počivajo popolnoma naše želje, in zato njega samega ljubimo, da enkrat dosežemo popolni mir!

P. H. R.

Sveti Frančišek -- podoba Jezusova.

Premišljevanje.

I. „Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti“, je rekel Bog, ko je hotel, dokončavši stvarjenje vsega drugega, postaviti krono delu svoje vsegamogočnosti. „In vstvaril je Bog človeka po svoji podobi; po podobi božji ga je vstvaril.“ Z dušo in telesom ga je vstvaril, podaril mu razum in prosto voljo. Vstvaril ga je z namenom, da ne pogine, ampak da naj ljubi in slavi Boga in živi na vekomaj. — Po nauku svetih očetov se kaže božja podoba zlasti v duši, zakaj Bog je duh. Telo človekovo ni popolna podoba božja, zato ker je Bog duh; vender pa se kaže podoba božja nekoliko tudi v telesu, ker v njem prebiva duša, ki se tudi po njem razodeva. Tedaj po podobi božji si vstvarjen, o človek; zato spoznaj svojo imenitnost! — Ta imenitna stvar — človek, je bil postavljen v raj, v vert veselja. O presrečni čas, ki ga je tam prebil, ko ni poznal ne greha, ne britkosti, ko se mu je duša bliščala v svitu milosti božje, ko je živel v nedolžnosti! Živel je v največem veselju, v spoznavanju svojega začetnika; volja njegova je bila čversta, gospodovala je nad strastmi, duša mu je bila neomadeževana! — A žalibog, da je človek le malo časa vžival to srečo — da jo je tako kmalu po svoji krivici zapravil! — Bogu ni zvest ostal, omadeževal je prekrasno podobo njegove sličnosti. In vender je ostala še v človeku nevmerjoča duša, ali tako je bila zadolžena, da ni mogla sama plačati svojih dolgov, očistiti se ter rešiti večnega pogubljenja. — Vender ne obupaj, o človek! Akoravno moraš nositi nasledke izvirnega greha, ne obupaj! saj je prišel na svet drugi Adam, da popravi, kar je pokvaril prvi.

Ta drugi Adam je naš Gospod Jezus Kristus, ki ni le prava podoba božja v človeku, temuč sam včlovečen Bog. On je torej naš najvišji zgled, saj sam pravi: „Zgled sem vam zapustil, da, kaker sem jaz delal, tudi vi delajte.“ — „Jaz sem pot, resnica in življenje“. — „Od mene se učite. . .“. Temu zgledu vedno podobniši postajati je dolžan vsaki kristijan. Res je sicer, da ga dosegel ne bo, vender bližati se mu more in vedno mora,

kaker pravi sam nebeški oče: „Ta je moj ljubeznjivi Sin, nad katerim imam dopadenje, njega poslušajte!“

Le eden je bil sam iz sebe nezmotljiv, Jezus Kristus. Le ena je bila po posebni milosti božji brez vsega madeža, mati Zveličarjeva, Marija. — Vse druge svetnike so zadeli nasledki podedovanega greha. Vsi, razen nekih izvoljenih, so bili več ali manj premagani, preden so popolno zmago dosegli. Ko so iz pogreškov vstali, so pokoro delali za svoje „grešno življenje“, čeravno je njih spokornost navadno mnogo presegala njih zadovoljenje — ki je mnogokrat le samo majhino bilo. — Ostali so potem stanovitni v dobrem ter so v tem vedno napredovali. Tako je bilo seveda tudi z našim svetim očetom Frančiškom. Njegov zgled je bil Jezus Kristus — njemu si je prizadeval vedno podobniši postajati. Dosegel ga je v visoki meri, koliker je namreč človeku mogoče, a Bog sam je dodal, kar ni bilo naravno mogoče — da je ta podoba Jezusu tim sličniša postala.

II. „Dopolnjeno je“, tako je zdihnil naš Zveličar na križu. Ta čas se je raztergalo zagrinjalo v tempeljnu, prestal je stari zakon, nastopil je novi, vstanovljena je bila Jezusova cerkev. Iz Jeruzalema je zasijala svitla zarja, da razsvitli celi svet. V duhu je gledal prerok Izajija ta prizor in zaklical je: „Vstani, bodi razsvetljen Jeruzalem, ker prihaja tvoja luč in Gospodovo veličastvo nad teboj vshaja. Ker glej, tema pokriva zemljo in mrak ljudstva; nad teboj pa se bo Gospod prikazal in njegova čast se bo v tebi videla. In narodi bodo pri tvoji luči hodili in kralji v svetlobi, ketera tebi vshaja“. — Majhino je bil sicer v začetku število učencev Jezusovih, njih, ki so se v njegov zgled v gledali, ali kmalu je začelo rasti to malo število, luč sv. vere je zasvetila široko po svetu. Obilno jih je bilo kmalu, ki so šli za Jezusom. Ali sčasoma so prišla žalostna stoletja, zopet je tema obdala svet in Jezus je imel malo pravih nasledovavcev, malo takih, ki so si prizadevali njemu podobni postajati. Ljudje so se bili od Boga obrnili in mnogo se jih je na vekomaj pogubilo. Sveta cerkev je zdihovala po pomoči v tej stiski, in glej, Bog se je vsmili, pošlje ji svete može, mej katerimi se poleg sv. Dominika kaker svitla zvezda sveti naš serafinski Oče sv. Frančišek, ta živa podoba Jezusa na svetu.

Že prihod Frančiškov na svet je bil nekako podoben Odrešenikovemu prihodu. Ko je njegova pobožna mati Pika več dni pred porodom strašno terpela, dojde neki skrivnosten popotnik,

kteremu nekaj miloščine dajo; ta svetuje porodnici, da naj se vmakne v hlev, da dete na slami luč sveta zagleda. Tako se je tudi zgodilo; kaker Jezus, tako je bil tudi Frančišek v hlevu rojen. — Asiz je postal drugi Betlehem. Nad vbožno cerkvico „Marije angeljske“, pravijo, da se je čulo takrat angeljsko petje. — Tudi svojega preroka je imelo to izvoljeno dete. Neki opat v Kalabriji na Laškem, blaženi Joahim, je pisal že deset let pred njegovim rojstvom v svoji razlagi preroka Izaije, da Umbrija in Spanija boste zibeli dveh novih redov, ki bosta luč svetega evangelija po celem svetu raznesla. —

Tudi svojega oznanjevalca je imel sveti Frančišek, kaker Kristus sv. Janeza. Po Asizu je hodil neki skrivnosten človek, ki je navdušeno klical: „Pax et bonum“ t. j. „Mir in blagostanje“. — Ko so dete od sv. kersta domov prinesli, je prišel neki drugi ptujec in prosil, da naj mu pokažejo malega Janezka, ker tako ime je dobil pri kerstu. Z veseljem ga vzame v naročje, kaker nekedaj Simeon dete Jezusa, ter pozdravi to v svetem kerstu prerokeno dete, kaker božjega izvoljenca. Preserčno je poljubi in na desni rami mu naredi znamenje sv. križa. Potem reče njegovi varihinji: „Skerbno čuvaj to dete, ker nekedaj bo veliko pred Gospodom. Peklenski duh sluti njegov visoki poklic, in se ne bo vstrašil nobenih sredstev, samo da bi mu mogel življenje vzeti. Dobro pazi, da se ne pogubi v njegovih zanjkah.“ To izgovorivši je ptujec zginil. —

Prišla so potem tudi za tega božjega izvoljenca nevarna mladeniška leta, ali srečno jih je prestal, srečno se je otel iz nastavljenih zanj in ternja. Nastopil je pot pokore in križa, slušajoč Zveličarjevo vabilo: „Ako hoče kedo za menoj priti, naj zataji sam sebe in vsaki dan svoj križ zadene in naj gre za menoj.“ (Luk. 9, 23) Frančiškovo nadaljno življenje ni bilo drugo kaker neprestana pokora, molitev, trud za svoje in bližnjega zveličanje. Stopal je resnično za Jezusom in prizadeval si je v vsem ga posnemati. Bog je pa ta njegov trud tako doveršil in poplašal, da mu je dal tudi milost čudeže delati. Previdnost božja je pa vse tako obračala, da je podobnost Frančiškova s Kristusom vedno večja postajala. — Kaker okoli Jezusa tako se je zbralo okoli njega dvanajst učencev, izmed katerih je tudi enega nesrečno izgubil, kaker Kristus Judeža. — Kar je pa Frančiška Jazusu naj bolj podobnega delalo, to je bila ljubezen; ker ravno v ti čednosti obstoji pravzaprav vsa popolnost. Ta

čednost mu je pridobila tudi prekrasni priimek „serafinski“. — To njegovo čednost je pa tudi Zveličar še na tem svetu venčati hotel s posebnim in prekrasnim vencem, vtisnil mu je namreč svoje svete rane. — Zasvetila se je tako ta Kristusova podoba v svetlobi velike popolnosti. Še dve leti je preživel potem sv. Frančišek na svetu, dokler se ni, od vsega posvetnega odtergan, preselil k njemu, čiger podobo je nosil, od koder nam zdaj kliče se sy. Pavlom: „Moji posnemovavci bodite, kaker sem tudi jaz Kristusov“.

III. Ker nas je Bog po svoji podobi vstvaril, zato je njegova volja, da to z grehom pokvarjeno podobo zopet popravimo po podobi Jezusovi. Pot nam kažejo svetniki in svetnice božje; oni pričajo, da je s pomočjo milosti božje vse mogoče.

Zvesti otrok sv. Frančiška ima ravno v življenju tega svojega očeta najboljši zgled, kako posnemati Kristusa. To se ve, da bi ne bilo prav hrepeneti po njegovih zunanjih znamenjih podobnosti s Kristusom, ker so te dar posebne milosti. S temi znamenji je hotel Bog samo njegovemu notranjemu reš svetemu življenju neko unanjo podobo dati. Dolžnost naša je toraj čednosti sv. Frančiška posnemati, in sicer zlasti tiste, ki so najprimerneje stanu in okoliščinam v katerih živimo. V ta namen imamo najprej natanko spolnjevati božje in cerkvene zapovedi in vodilo svetega očeta, bodisi prvega bodisi tretjega reda, katero namreč katerega veže. Kedor je v prvem redu in vodilo tega reda vestno in natančno derži, ta, se mora reči, da prav dobro posnema sv. Frančiška in Jezusa Kristusa samega. Kedor je v tretjem in vodilo tega reda izpolnjuje, on živi, kaker je hotel sv. Frančišek, da naj žive ljudje posvetnega stanu; tudi on torej posnema sv. Frančiška in Jezusa samega, koliker je mogoče mej svetom živečemu, koliker je v njegovih okoliščinah prav in primerno. Ravno zato tolikanj žele sveti oče papež Leon XIII., da bi se raširil tretji red v vse stanove, da bi živeli po vodilu tretjega reda vbogi in bogati, imenitni in preprosti, učeni in neučeni in živeli bi srečno in zadovoljno na tem svetu (tako imenovano socijalno vprašanje bi bilo rešeno) in vmirali bi tudi z gotovim upanjem na večno plačilo v nebesih, v društvu Jezusa, Marije in svetega Frančiška.

P.—n—n.

Namen, dolžnosti in duhovne dobrote bratovščine presv. Rešnjega Telesa.

Leta 1848 je ustanovila pobožna gospa Ana Mee (Meeus) v Briselju društvo, katerega udje naj bi častili zapuščeno presveto Rešnje Telo in delali cerkveno obleko za vbožne cerkve. To društvo je bilo leta 1853 spremenjeno v bratovščino, ki se je širila do današnjega dne in se še vedno širi po širokem svetu; tudi pri nas je zelo razširjena. Ta bratovščina „vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa in olepšavanja vbožnih cerkev“ ima torej ta le namen: 1. skrbeti, da bi verni Jezusa v presvetem Rešnjem Telesu vedno bolj spoznavali, ljubili in častili in njemu storjeno nečast popravljali; 2. podpirati vbožne fare, katerih cerkve nimajo vse potrebne oprave, bodisi v domači deželi ali pa v misijonih.

Udje te bratovščine imajo sledeče dolžnosti (ki jih pa ne vežejo pod grehom):

1. vsak mesec deržati sveto uro, v cerkvi, doma; dan in uro častiti presveto Rešnje Telo si lahko vsak sam izbere; ako ne more deržati ure določeni dan, naj jo opravi, prej ko more potem.

2. Vsako leto dati nekaj miloščine za vbožne cerkve; koliko, izveš pri svojem dušnem pastirju.

3. Udje te bratovščine imajo vsak prvi četrtek v mesecu svoj mesečni shod sè sveto mašo in pridigo, kar zelo množi gorečnost udov, in zato naj se ga pridno vdeležujejo.

Duhovne milosti:

Udje te bratovščine imajo popolni odpustek 1. vsak prvi četrtek in še enkrat v mesecu, keder komu drago; 2. na zadnjo uro; 3. mej letom pa te le dni: na sv. Rešnjega Telesa praznik ali pa mej osmino; veliki četrtek, veliko nedeljo, vnebohod in božič zavoljo rimskih postaj; na praznik brezmadežnega spočetja, rojstva (malí šmaren), svečnico, oznanjenja, in vnebovzetja Matere božje (veliki šmaren); na praznik vseh svetnikov, sv. Jožefa, sv. Petra in Pavla, sv. Janeza Kerstnika (24. junija) in na vernih duš dan; za te odpustke treba opraviti spoved, k sv. obhajilu pristopiti, obiskati presveto Rešnje Telo v kaki cerkvi in tam moliti po namenu svetega očeta papeža; bolni udje, ki ne morejo obiskati cerkve, doma zmolijo 6 očenašev češčenamarij in čast bodi Očetu po namenu svetega očeta papeža. *)

P. A. F.

*) Primeri P. Beringer, Die Ablässe 1895.

Kratka redovna poročila.

Tridnevnic a k časti zv. Teofilja iz Korte.

Sveti oče so dovolili, da se sme skozi leto po razglašenju za zveličanega k časti blaženega Teofilja iz Korte v cerkvah reda sv. Frančiška obhajati slovesna tridnevna pobožnost. V Rimu v cerkvi sv. Antona Padovanskega se je to že zgodilo dne 24., 25. in 26. malega travna z veliko vdeležbo vernega ljudstva.

Več popolnih odpustkov na dan.

Vprašanje: Ako hoče kedo en dan več popolnih odpustkov zadobiti z enim sv. obhajilom, če je postavim v raznih bratovščinah, ali pa od drugih molitev obdarovanih s popolnimi odpustki, ako se cel mesec opravljajo, ali je treba za vsacega posebej v cerkev iti in v njej v namen papežev moliti?

Odgovor: O porcijunkulji je treba, kaker je sploh znano, tolikokrat iti v cerkev, kolikerkrat se želi dobiti popolni odpustek. Sodimo torej, da je treba tako storiti tudi o drugih prilikah, ako je za vsaki popolni odpustek, kar se jih more dobiti tisti dan, predpisano obiskanje cerkve. Ako pa za keterega to ne bi bilo posebej predpisano, za tistega tudi ne bi bilo treba posebej hoditi v cerkev.

Tretji red v Ternovem.

Pri nas v Ternovem so vpeljali tretji red sv. Frančiška leta 1886. Tedaj so prišli č. oče Avguštin z Reke ter imeli mej sveto mašo iskren govor o tretjem redu; ž njim so ljudstvo tako vneli, da jih je precej popoldne veliko pristopilo. Potem so č. g. kaplan Peter Ogrin vpisavali in lepo vodili tretji red; ali, bodi Bogu potoženo, malo časa, ker so nas kmalu zapustili. Od tistega časa je tukaj tretji red brez pastirja. Že 7 let je preteklo, od kar ne dobivamo papeževega blagoslova, a vesoljno odvezo samo v spovednici. V Reko ali na Tersat od nas ni mogoče hoditi. Zato milo prosimo: Vsmilite se nas zapuščenih ovčic.

Br. Al. tretjerednik t. sk.

Priporočilo v molitev.

Kar smo pisali zadnji zvezek, je bitka smert nekako posebno mogočno gospodarila zlasti mej starišimi duhovnimi gospodi. Na prvem mestu moramo po vsej pravici imenovati prečastitega gospoda **Luka Jerana**, moža, katerega brezštevilna dobra dela so slovenskemu svetu preveč znana, da bi jih bilo treba tukaj naštevati ali tudi le omenjati. Terdno upamo, da so pripeljala preblagega gospoda kar naravnost v kraj večnega plačila v nebesa. Pa, ako tudi on ne potrebuje naših molitev, vender je dolžnost vsakega zavednega katoliškega Slovenca hvaležno se spominjati v svojih pobožnostih verlega moža, ki je toliko storil za vero in narod. Iz mej ostalih priporočamo v pobožno molitev zlasti našega dobrega znanca in naročnika č. g. **Tomaža Thalerja**, bivšega župnika v Rojanu pri Terstu, in pa č. g. **Štefana Pahorja**, starega prijatelja našega samostana in duhovnega sinu naše redovne okrajine, mnogoletnega vikarja v Pevmi.

Dalje se priporočajo: **Marijana (Magdalena)** iz Biljane in **Marija (Hijacinta)** Balič iz Vertojbe, tretjerednici goriške skupščine, **Marija Pišot** iz Sela, tretjerednica črniške skupščine, **Marijana (Salomona)** Macarol († 13. maja 1896), tomajske skupščine, **Apolonija (Magdalena)** Tuta iz Tolmina, tretjerednica libušenske skupščine, **Terezija (Marija)** Kovačič iz Kobarida, kobaridske skupščine; neka tretjerednica za stanovitnost v dobrem in napredek v duhovnem življenju; neka druga za gorečnost v službi božji, zbranost v molitvi in da bi se znebila nekaterih napak; **M. B. tr.** priporoča vse dušne pastirje, zlasti svojega duhovnega vodnika; nekdo neko na sluhu bolno osebo, za dar pobožnosti in za milost, da bi vstopila v 3. red; neki tretjerednik v T., da bi zadobil od Boga svojemu stanu potrebnih milosti; **K. N. tr.** za spreobrnjenje svojega moža; **F. G.** iz Ljubljane, da bi ozdravela velikih bolečin v gerlu; več tretjerednic iz Dobropolj v razne dobre namene; **J. U. tr.** celjske skupščine za pomoč v dušnih britkostih in v neki zelo važni zadevi (dar sv. Antonu Bog poverni!); neka žena svojega sinka 2 mesca starega, da bi mu dal Bog ljubo zdravje po priprošnji sv. Erazma in sv. Ane (sv. maše oskerbeli); **J. K. tr.** v Ž. za

pomoč v raznih potrebah; A. P. tr. pri Sv. Tr. sebe in svojega sina za spreobrnjenje in potrpeljivost; A. B. tr. za ozdravljenje; več oseb iz Šm. pri L. v razne dobre namene; neka važna zadeva, pri kateri si stojite nasproti dve stranki, da bi se stvar mirno poravnala; novi gosp. voditej tretjeredne skupščine v T., da bi mogel svoje dolžnosti vestno overševati; C. K. (S.) tr. za srečen šolski uspeh; neki tretjerednik z Ogerskega priporoča terdovratnega človeka, da bi se poboljšal.

Zahvala za vslišano molitev.

Neketere osebe iz Stoba izrekajo stoterno zahvalo Mariji, sv. Jožefu in sv. Antonu Padovanskemu za vslišano molitev, namreč da je ozdravela neka zakonska žena, ki se je bila hudo povozila; J. S. za mnoge milosti prejete na prošnjo Marije Device, sv. Jožefa, sv. Frančiška, sv. Klare in sv. Antona; neka tretjerednica iz Kamnika za pomoč v hudih stiskah; L. C. tretjerednik pri sv. Tomažu nad Veliko Nedeljo za zboljšano zdravljenje po dolgi in hudi bolezni; R. H. iz Dobropolj za ozdravljenje materino in vernitev bratovo iz Amerike; Kr. Pr. v Št. V. za ozdravljenje svojega sinu in neko drugo po devetdnevnici na čast Materi Božji na Sveti Gori zadobljeno milost (dar se oberne po določenem namenu, Bog poverni!); S. J. iz Ljubljane za ozdravljenje nevarno bolnega očeta; A. M. od Sv. M. za popolno ozdravljenje neke na umu obolele osebe; T. F. iz Gr. za ozdravljenje svoje edine hčerke; F. F. s P. za ozdravljenje nevarno bolnega živinčeta; F. B. pri c. k. d. ž. za zboljšano zdravlje po smesečni bolezni; J. U. tr. za večkratno vslišanje, posebno v bolezni; neka Slovenka v Inomostu na Tiroljskem, da je po prošnji sv. Antona Padovanskega po čudni naključbi dobila tam primerno službo, in ker je bila že prej tudi večkrat od njega vslišana, priporoča vsakemu, da bi se k njemu zatekel v vsaki potrebi, in želi, da bi se njegovo češčenje še bolj razširilo; A. St. iz Šempasa za posebno veliko milost zadobljeno po Materi Božji in sv. Antonu Padovanskemu; J. H. za dober uspeh pri skušnji; M. Ž. za veliko milosti, zlasti za najden škapulir sv. Frančiška; A. (S.) P. tr. za vslišano prošnjo; A. M. iz černaljske fare za ozdravljenje; J. J. v M. za ozdravljenje pljučne bolezni; M. S. iz K. za pomoč v dušni in telesni potrebi svojega brata; M. L. Tolminska za ozdravljenje; L. R. v Gr. za pomoč v brezupnem dušnem in telesnem stanju; Fr. A. iz Ž. za dobljeno pravdo in spreobrnjenje moža, keterega še na dalje priporoča (sv. maši oskerbeli); M. A. iz V. za prejete milosti, zlasti ozdravljenje otrok.

rum futuro exacto respondet, similiter e Participio activo et auxiliari budu constat. ašte grêhy budet stvoril Jac. 15, 15. si peccata commiserit. Legitur vero futurum conditionale budet storil non solum in codd. manuscriptis, sed in antiquis editionibus omnibus. Correctores tamen maluerunt hoc loco substituere Praeteritum Indicativi sotvoril esti. Sic etiam Exod. 21, 13. ašte bog predade editio postrema pro antiquo predal budet exhibet. Alia exempla vide supra §. 78.^a — V §. 78 na str. 380 tudi D. rabi ime *futurum exactum* ter navaja še: „eliko budet sŭtvoril quaecunque fecerit, Ezech. 18, 22. Ostrog. ed. (nunc elika sotvoril). idêže vŭšli budet tamo quo ingressi fuerint, Ezech. 12, 10 (nunc amože vnidut); ili usnul budet aut obdormiverit 3 Reg. 18, 27. (nunc ili spit sam); da ne kako iskusi v budet ne forte tentaverit vos 1 Thess. 3, 5. (nunc delete budet).“ — Mimogrede sem navel te zlede¹⁾, ker bi se vtegnilo iz njih razvideti, da je še le v novejšem času (menda v sredi prejšnjega stoletja) po ruskem vplivu več ali menj izginil *fut. exact.* iz staroslovenskih cerkvenih knjig.

Ali vernimo se k imenu „*futurum exactum*“. Jaz sem postavil to ime v oklepe zraven „doveršni bodočnik“, nisem torej hotel z njim ničesar družega zaznamenjati kakor z „doveršni bodočnik“. Ne vem torej zakaj svari g. L.: „Zaman je obujati mertveca v novo življenje. Naše slovenščine ne uklepajmo ni v ojnice greške, ni v jarem latinski“. Prihodnji čas doveršenega djanja poznajo vsi slavenski jeziki, naj ga izražajo tako ali tako; naše izraževanje „storil bom“ pa je gotovo v slovstvu kakor v narodu tako živo, če ne živejše, kakor je bilo v stari slovenščini sŭtvorilŭ bŭdaj; prim. Janežič, slov. slovn. 3. nat. str. 210; „Kukavica skliče nas na planino, kŭ zemljo o del bo mili rožni cvet in pomlad zbudila studence spet. Cegn. — Kdar bodo divji Turki pridŭjali in raz konje na tla poskakali, za mizo gor je posadite. N. ps.“ — To je živa, prava slovenščina in gotovo ne še le od mertvih obujena v novo življenje.

Ali zakaj pa naše slovnice ne rabijo imena „*futurum exactum*“? zakaj jim je kakor „delal bom“ tako „storil bom“ le „prihodnji čas“? V odgovor naj prej drugo vprašanje: Zakaj jim je „delal sem“ kakor „storil sem“ le „pretekli čas“, dasiravno pomeni „delal“ nedoveršeno djanje, torej „*imperfectum*“? Vzrok je očitno ta, ker je vsaj dandanašnji v obeh primerih sestava enaka pri doveršnih kakor pri nedoveršnih glagolih; „storil sem, delal sem; storil bom, delal bom“. Od nekedaj se je govorilo „sŭtvorilŭ bŭdaj, storil bom“; nasproti se je nekedaj reklo „dêlati imaami, dêlati hošta, dêlati načina“, zdaj pa pravimo tudi v tem pri-

¹⁾ Kedor bi jih želel več, naj jih išče v Mikl. Formenlehre der altslov. Spr. Zweite Aufl. Wien 1854 str. 171.

meru „delal bom“.¹⁾ Ako ne gledamo na kakovost djanja, se torej prav imenuje „storil sem“ kaker „delal sem“ pretekli čas, „storil bom“ kaker „delal bom“ prihodnji čas; ako pa hočemo doveršne in nedoveršne glagole krepkejše razločevati, kar zlasti v praktičnih slovnica ne bi škodilo, potem bi doveršno pretekli čas z latinskim imenom primerno imenovali: *perfectum*, nedoveršno pretekli čas: *imperfectum*, nedoveršni bodočnik: *futurum* doveršni bodočnik: *futurum exactum*.

Ali Sumam piše, kaker vgovarja g. L.: *Predprihodnjega časa noroslovenščina nejma*.²⁾ — Jaz moram odgovoriti, da je to v nekem pomenu resnično; da ima naša slovenščina predprihodnji čas, mislim, da tudi nigdar nisem terdil. Latinsko ime samo na sebi še ne pomeni „predprihodnji čas“. Ali to je res, da Latinec pri svojem „*futurum exactum*“ in zlasti Nemec pri svoji „*Vorzukunft*“ ne misli tolikanj na doveršenost djanja, koliker na to, da se je veršilo ali zveršilo prej ko je nastopilo drugo; zato imajo v latinščini in nemščini *futurum exactum*, *Vorzukunft*, tudi glagoli, ki pomenijo po svojem bistvu trajno djanje: *si habueritis, wenn ihr werdet gehabt haben*. V slovenščini se to ne da natanko izraziti; seveda se tudi v nemščini navadno ne govori tako.³⁾ Nasproti mi pri svojem doveršnem bodočniku ne mislimo vedno, da se bo doveršilo to djanje pred kakim drugim. Ali tudi Latinci pri svojem *futurum exactum* niso vedno na to mislili. Zato se sme naš doveršni bodočnik po pravici imenovati po latinski „*futurum exactum*“, dasi ni stvar v obeh jezikih popolnoma identična. (Konec prih.)

Novosti.

Zgodbe sv. pisma za nižje razrede ljudskih šol. S 47 podobami. Nemški spisal Dr. Friderik Knecht. Poslovenil Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru. Četrti popravljeni natis. Freiburg v Breisgavi. 1896. Herderjeva založnica. Založna cena vez. 26 kr. —

Karmelska bratovščina sv. škapulirja. Za Slovence po knjigah Serapion in Celinšek posnel P. Ladislav. Samozaložba. Tiskal J. Kraje v Novem mestu. — Cena 7 kr.

¹⁾ Naš nedoveršni bodočnik v resnici izvira iz doveršnega in je prava posebnost naše slovenščine. Kedor bi jo hotel pretesati po zgledih ostalih slav. jezikov, ta bi se moral najprej lotiti nedoveršnega bodočnika, najprej odpraviti „bom delal“, še le potem bi smel misliti na „bom dodelal“, ali pa še bolj ne.

²⁾ Malo dalje še v tistem odstavku pa: „toda Levstik stavi predprihodnji čas: *dodelal bodem*.“

³⁾ Tudi v preteklosti moremo izraziti djanje, ki je bilo doveršeno, ko je drugo nastopilo, ne pa da se je veršilo preden je drugo nastopilo. „Sem bil delal“ ni slovensko; *Plusquamperfectum habent die iteretiva als solche nicht*. Metelko 216. *Perfectum, plusquamperfectum in futurum exactum imajo pri nas le doveršni glagoli, nasproti nedoveršni le praesens, imperfectum in futurum, dodelal sem, dodelal sem bil, dodelal bom, pa: delam, delal sem, delal bom; dodelam ne določuje časa.*